

København, den 7. januar 2015

Sagsnr. 2014-523 /2KR/HCH
5. advokatreds

K E N D E L S E

Sagens parter:

I denne sag har X på vegne af klager klaget over indklagede, [bynavn].

Sagens tema:

X har på vegne af klager klaget over, at indklagede har tilsidesat god advokatskik ved ikke at have givet skriftlig prisoplysning, ved ikke at have dokumenteret ekstraarbejde og ved at have trukket sagen i langdrag.

X har desuden klaget over indklagedes salær på 3.500 kr. ekskl. moms.

Datoen for klagen:

Klagen er modtaget i Advokatnævnet den 17. februar 2014.

Sagsfremstilling:

X henvendte sig i juli 2013 til indklagede med anmodning om bistand til at udfærdige og tinglyse deklARATION på to byggegrunde ejet af X's mor, klager. Der var efter det oplyste tale om to af 13 byggegrunde, som var udstykket af den landbrugsejendom, som klager havde ejet.

Deklarationen havde bl.a. til formål at begrænse byggehøjde og taghældning på fremtidige bygningerne på grundene.

Indklagede fremsendte ved e-mail af 30. juli 2013 til X det første udkast til en deklARATION, og den 9. august 2013 fremsendte indklagede det andet udkast. Den 20. august 2013 meddelte X, at han ikke havde yderligere bemærkninger.

Ved e-mail af 21. august 2013 til indklagede fremsendte X yderligere bemærkninger, der vedrørte spørgsmålet om, hvem der var påtaleberettigede i henhold til deklARATIONEN.

Ved e-mail af 13. september 2013 bad indklagedes sekretær om, at X betalte 1.660 kr. til dækning af tinglysningsafgiften, og X bad som svar herpå om en samlet opgørelse af indklagedes krav, inkl. salær.

Indklagedes sekretær fastholdt anmodningen om betaling af tinglysningsafgiften, idet det samlede krav først kunne opgøres, når tidsforbruget i sagen lå fast.

Deklarationen blev herefter sendt til tinglysning, hvor den imidlertid blev afvist. X fik ved henvendelse til tinglysningsretten afklaret, at den oprindelige afvisningsgrund skyldtes en fejl, hvilket han meddelte indklagede.

X meddelte i e-mail af 5. oktober 2013 til indklagede, at der var en potentiel køber til en af grundene, hvorfor X bad om, at deklARATIONEN snarest belejligt blev sendt til tinglysning.

Den 8. oktober 2013 rykkede indklagedes sekretær for betaling af tinglysningsafgiften på 1.660 kr., og X skrev herefter bl.a. følgende:

"Jeg kan oplyse, at jeg, siden din sidste mail den 16. september, har aftalt med indklagede, at jeg ikke skulle foretage mig yderligere i sagen før jeg hører nærmere.

Da jeg ikke har hørt fra indklagede, har jeg så sent som her i weekenden rykket for at få deklARATIONEN fremsendt til tinglysning og dermed sagen slutaftregnet."

Ved e-mail af 15. oktober 2013 til X meddelte indklagede, at det havde vist sig, at deklARATIONEN var i strid med lokalplanen i området, og indklagede foreslog på den baggrund nogle rettelser, som X tilsluttede sig i en senere e-mail samme dag. X skrev i den forbindelse også følgende:

"Da jeg ikke har hørt andet undervejs, går jeg ud fra, at den oplyste pris på 2.600 kr. for deklARATIONEN plus tinglysningsafgift fortsat er gældende, og som jeg tidligere har skrevet til din sekretær, vil jeg godt bede om en samlet faktura for udarbejdelse af deklARATIONEN inkl. tinglysningsafgift."

I en e-mail af 23. oktober 2013 skrev indklagede herefter bl.a. følgende:

”Efterhånden er det anslåede tidsforbrug opbrugt, således at der vil blive tale om en regulering til kr. 3.500,00.

Jeg håber, at din mor underskriver deklARATIONEN snarest muligt, så sagen kan afsluttes, hvilket alle parter har en interesse i.”

I e-mail af 25. oktober 2013 svarede X, at de ville betale det, der var aftalt, og at han havde bedt sin mor om at underskrive deklARATIONEN.

Indklagede opkrævede herefter ved faktura af 29. oktober 2013 et salær på 4.375 kr. inkl. moms, hvortil kom tinglysningsafgiften på 1.660 kr.

I e-mail af 31. oktober 2013 skrev indklagedes sekretær følgende til X:

”Nu har kommunen underskrevet deklARATIONEN.

Så snart vort tilgodehavende på kr. 6.035,00 er indbetalt, vil deklARATIONEN blive anmeldt til tinglysning”.

I en e-mail af 5. november 2013 skrev X bl.a. følgende til indklagede:

”Jeg har modtaget faktura på 6.035 kr. for sagens behandling.

I sin tid blev der oplyst en pris på 2.600 kr. plus afgift for tinglysning. Da der, så vidt jeg kan se, ikke er udført ekstraarbejde i forbindelse med sagens behandling, vil jeg godt bede dig om at bekræfte den oprindelige aftale og fremsende kreditnota på det overskydende beløb.”

Indklagede svarede den 7. november 2013 bl.a. følgende:

”Som det fremgår af min mail af 23.10.2013 havde arbejdet med deklARATIONEN taget længere tid end forudset ved opstarten af sagen, hvorfor det blev oplyst, at prisen ville blive forhøjet til kr. 3.500,00.”

I en e-mail af 10. november 2013 gentog X indholdet af e-mailen af 5. november 2013.

Indklagede svarede den 15. november 2013 bl.a. følgende:

”Til din orientering skal jeg oplyse, at hver gang der modtages en mail, giver det anledning til sagsbehandling, hvorfor tidsregisteringen er forøget med ca. ½ time, jfr. min mail af 23.10.2013. Det er således den mailkorrespondance, som du selv har givet anledning, der har øget salæret for sagsbehandlingen fra kr. 2.600,00 til kr. 3.500,00.

Som tidligere meddelt vil deklARATIONEN først blive tinglyst, når min faktura er betalt.”

X fastholdt den 23. november 2013, at der var indgået en aftale om et salær på 2.600 kr. inkl. moms. indklagede fastholdt den 25. november 2013 sit krav.

I brev af 4. februar 2014 til klager rykkede indklagede for betaling af beløbet opkrævet ved fakturaen af 29. oktober 2013.

Parternes påstande og anbringende:

Klager:

Adfærd

X har på vegne af klager påstået, at indklagede har tilsidesat god advokatskik ved ikke have givet skriftlig prisoplysning, ved ikke at have dokumenteret ekstraarbejde og ved at have trukket sagen i langdrag.

Salær

X har på vegne af klager påstået, at salæret skal nedsættes til 2.600 kr. inkl. moms, som oprindeligt var aftalt som salær for sagen.

Indklagede:

Adfærd

Indklagede har påstået frifindelse.

Indklagede har henvist til, at klager var erhvervsdrivende, hvorfor hun ikke havde krav på skriftlig prisoplysning.

Indklagede har desuden anført, at overslaget var på 2.600 kr. ekskl. moms, idet der imidlertid efterfølgende var omfattende korrespondance om deklARATIONENS indhold og

derfor også et tidsforbrug, der var lagt højere end anslået, hvilket blev meddelt X den 23. oktober 2013.

Indklagede har desuden anført, at det øgede tidsforbrug i vidt omfang er foranlediget af X.

Salær

Indklagede har påstået salæret godkendt, idet han har anført, at salæret er rimeligt. Indklagede har oplyst, at tidsforbruget i sagen har været 5,25 timer.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 5 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Adfærdsklagen

Det følger af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik.

Klager må efter Advokatnævnets opfattelse i relation til salg af de to byggegrunde betragtes som erhvervsdrivende.

Når klienten handler inden for sit erhverv, skal advokaten, hvis advokaten på forhånd har fastsat et bestemt honorar, i forbindelse med aftalen om bistand af egen drift og på klar og entydig måde oplyse om honorarets størrelse. Der er ikke krav om skriftlighed, men det påhviler advokaten at bevise mundtlige oplysninger, hvis de efterfølgende bestrides af klienten.

Advokatnævnet lægger til grund, at der er enighed om, at indklagede ved sagens begyndelse mundtligt gav et overslag på 2.600 kr. Der er imidlertid angiveligt tvist om, hvorvidt beløbet inkluderede moms, hvilket gøres gældende af X, mens indklagede gør gældende, at beløbet var 2.600 kr. ekskl. moms.

Nævnet finder under hensyn til, at klager må anses som erhvervsdrivende, at X, der repræsenterede hende i kontakten til indklagede, ikke kunne have en berettiget forventning om, at et salæroverslag ville blive angivet inklusiv moms.

Indklagede findes på den baggrund at have givet tilstrækkelig prisoplysning, hvorfor han frifindes for denne del af klagen.

Det ses ikke godtgjort, at indklagede har undladt at oplyse om det ekstraarbejde, der efter hans opfattelse har begrundet det yderligere salærkrav, hvorfor indklagede også frifindes for denne del af klagen.

Endelig ses det ikke godtgjort, at indklagede uberettiget har undladt at fremskynde sagen. Advokatnævnet finder således, at indklagede var berettiget til at undlade at sende deklARATIONEN til tinglysning på ny, når han – på trods af flere anmodninger om betaling – ikke havde modtaget et beløb svarende til tinglysningsafgiften fra X. Det bemærkes i den forbindelse, at det må lægges til grund, at der på trods af tvisten vedrørende salæraftalen var enighed om, at beløbet på 2.600 kr. ikke inkluderede tinglysningsafgiften, hvorfor afgiften utvivlsomt skulle betales. Indklagede frifindes derfor også for denne del af klagen.

Salærklage

Efter retsplejelovens § 126, stk. 2, må en advokat ikke kræve højere salær for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt.

Det opkrævede salær skal ses i forhold til bl.a. sagens betydning og værdi for klienten, sagens udfald, arten og omfanget af det arbejde, advokaten har udført, og det med sagen forbundne ansvar.

Advokatnævnet lægger som anført ovenfor til grund, at indklagede har givet et salæroverslag på 2.600 kr. ekskl. moms.

Når en advokat har givet et overslag, skal klienten så tidligt som muligt orienteres, hvis det samlede honorar forventes at oversige det beløb, der er angivet i overslaget.

Indklagede oplyste først ved e-mail af 23. oktober 2013 til X, at salæret ville udgøre 3.500 kr., og indklagede henviste i den efterfølgende korrespondance med X til, at e-mailkorrespondancen med X havde betydet et øget salær.

Orientering om, at et overslag ikke kan holde, skal gives så tidligt som muligt – dvs. som udgangspunkt før den yderligere bistand ydes, og indklagede kunne derfor ikke vente med at orientere X til efter den yderligere korrespondance om bl.a. afvisning ved tinglysningens retten og deklARATIONENS overholdelse af lokalplanen.

Salæret på 3.500 kr. ekskl. moms kan derfor ikke anses for rimeligt, jf. retsplejelovens § 126, stk. 2, hvorfor det nedsættes til 2.600 kr. ekskl. moms svarende til det oprindelige overslag.

Advokatnævnet pålægger indklagede at betale det eventuelt for meget modtagne salær tilbage til X inden 4 uger. Ud over salæret skal indklagede betale renter af beløbet. Renten er sædvanlig procesrente, hvilket vil sige Nationalbankens udlånsrente med tillæg af 7 % (dog 8 %, hvis advokaten har modtaget salæret efter 1. marts 2013). Udlånsrenten kan oplyses af pengeinstitutterne. Beløbet skal forrentes fra det tidspunkt, hvor indklagede modtog beløbet som betaling, til det tidspunkt, hvor indklagede betaler beløbet tilbage.

Herefter bestemmes:

Indklagede frifindes.

Salæret på 3.500 kr. ekskl. moms nedsættes til 2.600 kr. ekskl. moms.

På nævnets vegne

Elisabeth Mejnertz